

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:

2023-007965

Datum b&w-vergadering:

21 februari 2023

Onderwerp:

Visie wonen en zorg, uitkomsten uitvraag en analyse van de opgave.

Kennis nemen van:

Het informatiememo voor de gemeenteraad over de visie wonen en zorg

Status advies:

openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:

Wethouder Chantal Teunissen

Betrokkenen bij voorstel extern:

Roosje van Leer (Companen)

Betrokkenen bij voorstel intern:

Dimitri Horsthuis – Tangelder (wethouder wonen), Beleidsadviseur sociaal domein (TBS); strateeg sociaal domein (TSOS), beleidsadviseur wonen (TBF)

Bijlagen:

2023-007965 Agenderingsverzoek informatiebijeenkomst visie wonen en zorg.

Inleiding

De gemeente Overbetuwe is gestart met het opstellen van een woonzorgvisie. Dit onder de titel: “Visie wonen, zorg en welzijn Overbetuwe”. Hiermee sluiten wij aan bij het advies van de landelijke Taskforce Wonen en Zorg¹. Deze taskforce pleit ervoor dat iedere gemeente samen met corporaties en zorgorganisaties een brede analyse maakt van de behoeften van verschillende doelgroepen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid. Vanaf 2024 worden gemeenten verplicht een dergelijke visie op te stellen. In dit memo geven wij weer wat er tot op heden aan werkzaamheden is verricht.

Voorafgaand aan de woonzorgvisie: de woonagenda 2025

De gemeente Overbetuwe is in 2021 gestart met de voorbereidingen voor een woonzorgvisie. Dit allereerst door het vraagstuk van wonen en zorg nadrukkelijk op te nemen in de Woonagenda 2025 Overbetuwe die in februari 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld (zie *hoofdstuk 6 Wonen en zorg*).

Met het uitgangspunt dat inwoners met een zorgvraag zo lang mogelijk (of weer) moeten kunnen wonen op de plek waar zij een sociale binding mee hebben, wordt in de Woonagenda voornamelijk ingegaan op de materiële kant van het vraagstuk:

“Onze ambitie; We focussen ons in de woonagenda met name op de ‘stenen’ rond wonen en zorg: op de woningen en woonvormen die nodig zijn. Om wonen in de eigen omgeving voor zoveel mogelijk inwoners te maken, werken we aan een gevarieerd aanbod aan woonvormen. Bijvoorbeeld geclusterde woonvormen voor ouderen, voor mensen met een verstandelijke beperking en voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Daarbij willen we ook mogelijkheden voor uitstroom vanuit een instelling naar een zelfstandige woning in de wijk”.

Ook aan de sociale infrastructuur in wijken en dorpen wordt in de Woonagenda 2025 al aandacht besteed. Zo is het voor zelfstandig wonende ouderen die te maken krijgen met beperkingen, van belang dat voorzieningen als huisartsenzorg, apotheek en supermarkt goed bereikbaar zijn. Ook welzijnsfuncties zoals een woonadviseur of de huisbezoeken 75+ zijn van belang. Voor andere doelgroepen wordt in de Woonagenda 2025 de noodzaak van een variatie aan (flexibele) woonvormen genoemd.

Medio 2022 is een beknopt Plan van aanpak opgesteld. In dit plan van aanpak wordt een onderscheid gemaakt tussen de voorbereidende fase (de analyse) en de fase van het opstellen van de visie. Parallel hieraan wordt ook een afwegingskader voor nieuwe woonzorginitiatieven opgesteld.

In de 2^e helft van 2022 is gestart met de voorbereidende fase. Dit betreft de analyse van de “opgave” gebaseerd op (voornamelijk) kwantitatieve gegevens door bureau Companen. Zorgaanbieders gevestigd in Overbetuwe zijn bevestigd op de omvang van hun aanbod en eventuele (al concrete) plannen voor de toekomst. De huidige woningvoorraad is doorgelicht op de ‘levensloopbestendigheid’ en op basis van diverse bronnen is de te verwachten demografische ontwikkeling in Overbetuwe in kaart gebracht. De eerste resultaten uit de analyse zijn medio

¹ De Taskforce Wonen en Zorg is een initiatief van VNG, Aedes, ActiZ, ZN en de ministeries VWS en BZK en stimuleert en ondersteunt gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties bij een gezamenlijke aanpak van de woonzorgopgave. Zie ook taskforcewonenenzorg.nl

januari besproken met vertegenwoordigers van zorgaanbieders, woningcorporaties en belangenorganisaties. Op basis van de daar opgehaalde input volgt - waar nodig - een bijstelling. Op het moment van dit schrijven is de analyse nog niet geheel afgerond. In de aanloop naar de informatiebijeenkomst van 4 april zal deze wel beschikbaar zijn en aan de raad worden verstrekt.

Landelijke kaders: Een thuis voor iedereen en Wozo

In 2022 zijn twee landelijke programma's opgestart die in het kader van een woonzorgvisie relevant zijn. Dit zijn:

- Het programma Wozo (Wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen) en
- Het programma Een Thuis voor iedereen (voor andere doelgroepen).

Het programma Wozo ondersteunt gemeenten maar ook zorgorganisaties en intermediaire partijen. Zij richten zich zowel op de 'opgave' (langer thuis wonen) maar vooral ook op allerlei methodieken, middelen en regelingen die deze opgave mogelijk kunnen maken. Het is een zeer breed opgezet programma.

Het programma 'Een thuis voor iedereen' richt zich vooral op de huisvestingsopgave voor een veelheid aan (aandachts)groepen. Voor dit programma is de Groene metropool regio (Nijmegen / Arnhem) koploperregio.

In de woonzorgvisie die Overbetuwe gaat opstellen, zal aan c.q. met beide landelijke programma's afstemming worden gezocht.

Aanpalende lokale kaders

De Woonagenda 2025 Overbetuwe is hierboven al genoemd. Ook van belang zijn de Dorpsprofielen (afgerond in 2020), het beleidsplan sociaal domein, de omgevingsvisie en het coalitieprogramma Samen aan Zet van 2022.

Wat weten we over de Opgave (voorlopige uitkomsten d.d. februari 2023)

- Uit de analyse blijkt dat Overbetuwe de komende decennia (tot 2045) vooral een behoorlijke grote opgave heeft op het terrein van wonen en zorg voor ouderen. Vanuit het Rijk worden ouderen sinds 2015 gestimuleerd zo lang mogelijk 'thuis' te wonen en is een beweging ingezet richting afbouw dan wel omvorming van verzorgings- en verpleeghuizen. Nederland vergrijst echter in snel tempo waardoor steeds meer 'kwetsbare' ouderen zelfstandig (moeten) blijven wonen, ook in Overbetuwe. De vraag c.q. noodzaak naar diverse vormen van 'geclusterd wonen' is daardoor groot. Dit betreft zowel een vraag naar geclusterde woonvormen waarbij inwoners zelf het initiatief nemen (*de zogeheten CPO's, dat vaak een combinatie van koop/huur is*), als initiatieven waarbij ook een 'koopconstructie' mogelijk is en waarbij de initiatiefnemer een zorgorganisatie of corporatie kan zijn. Van groot belang bij deze opgave is het feit dat de sector 'verzorging' kampt met grote en naar alle waarschijnlijkheid nog (sterk) oplopende personeelstekorten de komende tien jaar. Cliënten kunnen tegenwoordig ook Wlz zorg thuis geleverd krijgen via een Volledig Pakket Thuis (VPT) of een Modulair Pakket Thuis (MPT). De verplaatsingsbewegingen die hiermee gepaard gaan voor het personeel (van het ene adres naar het andere) kosten echter heel veel tijd en geld. Al in de nabije toekomst zal dit lastig houdbaar blijken en is er een duidelijke opgave de (persoonsgebonden) zorg georganiseerd te krijgen. Voor

zorgorganisaties is het daarom van belang in de toekomst zoveel mogelijk 'geclusterd' te kunnen werken.

- Uit de (voorlopige) analyse voor andere doelgroepen (beschermd wonen/beschermd thuis, huisvesting mensen met VG en dak- en thuislozen) blijkt dat er weliswaar een 'meer geringe' maar vooral ook een 'andere' opgave ligt. Wat beschermd wonen/beschermd thuis betreft gaat het om een omvorming van wonen en zorg. In plaats van een intramurale instelling beschermd wonen naar meer (kleinschalige) woonvormen in een wijk bijvoorbeeld. Dit kan een geclusterde woonvorm zijn maar ook een woonvorm waarin inwoners met en zonder zorgvraag een plek vinden (dit is de zgn. 'Magic Mix'). Het aantal plekken Beschermd wonen/beschermd thuis is op dit moment lager dan van een gemeente met de omvang van Overbetuwe verwacht mag worden. Het aantal plekken voor inwoners met een verstandelijke beperking is daarentegen juist hoger.

Informatiebijeenkomst 4 april 2023

De definitieve analyse over de 'opgave' voor de gemeente Overbetuwe zal naar verwachting medio maart 2023 beschikbaar zijn. Hier zal de raad van in kennis worden gesteld met een begeleidend memo. Op 4 april wordt de raad met behulp van een presentatie over de belangrijkste opgaven verder geïnformeerd en is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen en/of meegeven van aandachtspunten.

Samenvatting

De gemeente Overbetuwe heeft in de periode oktober 2022 – maart 2023 de (kwantitatieve) opgave voor de komende jaren in kaart gebracht op het gebied van wonen en zorg. Zoals te verwachten, ligt er een behoorlijk grote opgave voor de doelgroep ouderen. Maar ook voor andere doelgroepen zoals inwoners met een beperking ligt er een opgave. Op 4 april zullen we de opgave op het terrein van wonen en zorg nader toelichten aan de gemeenteraad.

Consequenties

Dit memo heeft geen beleidsmatige of andere consequenties. Het is bedoeld ter informatie.

Communicatie

Communicatie is naar onze gemeenteraad. Communicatie naar andere stakeholders is in voorzien in de andere fasen van het traject.

Behandelend adviseur voor technische vragen Pauline van Gelder, tel.: 0658081627, e-mail: p.vangelder@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos